

PRAKSISOVERSIGT · FAMILIERET

Praksisoversigt over bopæl og samvær

Afvejningskriterier efter forældreansvarslovens §§ 17, 19 og 21 – status quo, samarbejdsevne, deleordninger og barnets perspektiv

Version 2 Opdateret 16. jul. 2026 44 afgørelser · 2008-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Bopæl og samvær er to retligt adskilte afgørelser, som begge træffes ud fra ét overordnet kriterium: hvad der er bedst for det konkrete barn. Bopælsafgørelsen efter forældreansvarslovens § 17 er et binært valg mellem to forældre, hvor praksis lægger afgørende vægt på status quo, tilknytningen til den hidtidige primære omsorgsperson og – hvor der er konflikt – på hvem der fremover bedst kan sikre barnets kontakt til den anden forælder. Samværet efter §§ 19 og 21 fastsættes derimod på en glidende skala uden formodning for nogen bestemt ordning, med ét loft: samværet må aldrig overstige den tid, barnet er hos bopælsforælderen. Oversigten kortlægger de kriterier, domstolene faktisk anvender, herunder de kumulative forudsætninger for 7/7-deleordninger og de særlige hensyn i højkonfliktsager.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Bopæl og samvær er to selvstændige afgørelser: § 17 udpeger den ene forælder som bopælsforælder med de beføjelser, der følger af § 3, stk. 1, 2. pkt., mens §§ 19 og 21 fastlægger omfanget af den anden forælders samvær.
- 02** Der gælder ingen formodning for nogen bestemt samværsordning, og forældreansvarsloven indeholder hverken faste retningslinjer eller hovedregler for samværets omfang – bortset fra det standardiserede kontaktbevarende samvær.
- 03** Højesteret har fastslået, at der ikke er nogen begrænsning i, hvilken samværsordning der kan fastsættes, så længe den er bedst for barnet og ikke overstiger den tid, barnet opholder sig hos bopælsforælderen – hvilket i praksis sætter loftet ved 7/7.
- 04** En samværsordning, hvor barnet ikke har nogen hele weekender hos bopælsforælderen, forudsætter enten forældrenes enighed eller særlige grunde.
- 05** I bopælssager er udgangspunktet efter praksis, at status quo opretholdes, medmindre barnet ikke trives, og et skifte kan antages at forbedre trivslen.
- 06** Miljøskifte – både geografisk og i forhold til den følelsesmæssige tilknytning til den hidtidige bopælsforælder – er en central del af vurderingsgrundlaget i bopælssager.

-
- 07** At have været barnets primære omsorgsperson er det enkeltmoment, der oftest afgør bopælsspørgsmålet, når begge forældre i øvrigt er egnede.
-
- 08** Ved samarbejdsskikane skal der anlægges et fremtidsorienteret perspektiv: hvem af forældrene er bedst egnet til fremover at samarbejde og sikre barnets kontakt til den anden forælder.
-
- 09** Samarbejdsevne kan trumfe andre forældrekompetencer – bopælen kan tillægges den forælder, der er bedst til at samarbejde med den anden forælder og med professionelle aktører, selv om den anden er bedre til fx skolegang og lektier.
-
- 10** En 7/7-deleordning forudsætter kumulativt, at forældrene bor tæt på hinanden, at barnets dagligdag ikke påvirkes væsentligt af skiftene, at forældrene reelt kan samarbejde, og at barnets personlige og psykiske forhold ikke modsiger ordningen.
-
- 11** Ved evalueringen af forældreansvarsloven i 2012 fjernede lovgiver bevidst ordlyden om samvær i op til 7 dage ud af 14 fra § 21, stk. 2, netop for at undgå misforståelsen om, at en deleordning skulle være udgangspunktet.
-
- 12** Barnets egne synspunkter tillægges stigende vægt med alder og modenhed, og et vedholdende, modent ønske gennem flere år kan alene bære en reduktion fra deleordning til weekendordning.
-
- 13** Barnets modvilje mod samvær er ikke i sig selv afgørende – domstolene skelner mellem reel modvilje og loyalitetskonflikt eller savn, og et langsigtet tilknytningsperspektiv kan bære et samvær igennem trods kortvarige vanskeligheder.
-
- 14** Fastsat eller aftalt samvær bortfalder kun ved aftale eller afgørelse, jf. § 21 a – ensidig standsning har ingen retsvirkning.
-
- 15** Bopælsforælderen kan afholde almindelig ferie med barnet med den virkning, at det løbende samvær bortfalder, uden at skulle indhente samværsforælders samtykke eller Familieretshusets tilladelse.
-
- 16** Kontaktbevarende samvær efter § 29 a fastsættes efter en standardiseret aldersgraderet model i forældreansvarsbekendtgørelsens § 8, der kun kan fraviges ved særlige omstændigheder.
-
- 17** En anmodning om ændring kan afvises efter § 39, hvis forholdene ikke har ændret sig væsentligt – men aldrig hvis den bestående ordning ikke er til barnets bedste.
-
- 18** Sager om forældremyndighed og bopæl har en så særlig betydning for den ankende part, at ankeafvisning efter retsplejelovens § 368 a kun kan ske ved særlige omstændigheder.
-
- 19** § 4 a opstiller en klar formodning imod bopæl og samvær hos en forælder, der er idømt ubetinget fængsel for grovere personfarlig kriminalitet eller terror – undtagelsen skal anvendes restriktivt.
-
- 20** Tvungen delt bopæl i tre måneder efter samlivsophævelse blev indført i 2019 og afskaffet igen i 2020, fordi ordningen i praksis optrappede og forlængede konflikterne til skade for børnene.
-

To adskilte afgørelser: bopælen efter § 17 og samværet efter §§ 19 og 21

§ 1

Forældreansvarsloven adskiller skarpt mellem *hvem barnet bor hos* og *hvor meget barnet er sammen med den anden forælder*. De to spørgsmål afgøres efter hver sin bestemmelse, men med samme overordnede norm.

Efter [forældreansvarsloven § 17, stk. 1](#) kan der træffes afgørelse om, hos hvem af forældrene barnet skal have bopæl, når forældre med fælles forældremyndighed ikke er enige. Afgørelsen er binær: der kan ikke ved afgørelse fastsættes delt bopæl. Det fremgår udtrykkeligt af de oprindelige forarbejder til [L 133 \(2006-07\)](#):

Det er efter lovforslaget ikke muligt at træffe afgørelse om delt bopæl. [...] Det vil dog være muligt at træffe afgørelse om, at barnet har samvær i op til 7 dage ud af 14 dage.

Delt bopæl kan derimod **aftales** af forældrene efter [§ 18 a, stk. 1](#) med den virkning, at ingen af dem er bopælsforælder, og at alle overordnede beslutninger i barnets daglige liv kræver enighed, jf. [§ 3, stk. 1, 3. pkt.](#)

Bopælsstatus er ikke symbolsk. Bopælsforælderen kan efter [§ 3, stk. 1, 2. pkt.](#) selvstændigt træffe afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv – herunder **hvor i landet bopælen skal være**. Det er denne beføjelse, der gør bopælsspørgsmålet til konfliktens kerne i mange sager.

Samværet hviler på [§ 19, stk. 1](#), hvorefter barnets forbindelse med begge forældre søges bevaret ved, at barnet har ret til samvær med den forælder, det ikke har bopæl hos. Omfanget fastsættes efter [§ 21, stk. 1](#) og [stk. 2](#), hvorefter samværet fastsættes "ud fra en konkret vurdering af barnets forhold". Efter [§ 21, stk. 3](#) kan fastsættelse afslås, og en aftale eller afgørelse kan ændres eller ophæves.

Højesteret sammenfattede retsgrundlaget i **BS-52869/2022-HJR**:

Afgørelser om samvær efter forældreansvarslovens § 19, stk. 1, skal træffes ud fra en konkret og individuel vurdering af, hvad der er bedst for det enkelte barn, jf. forældreansvarslovens § 1, § 4 og § 21, stk. 2.

Denne oversigt behandler de **materielle** afvejninger. Den procesretlige tvangsfuldbyrdelse af samværsafgørelser – afhentning, tvangsbøder mv. efter [retsplejeloven § 456 p ff.](#) – er behandlet i [fogedretsbehandling](#), og selve tildelingen af forældremyndighed i [forældremyndighed](#).

LOV

[Forældreansvarsloven § 3, stk. 1](#)[Forældreansvarsloven § 17, stk. 1](#)[Forældreansvarsloven § 18a, stk. 1](#)[Forældreansvarsloven § 19, stk. 1](#)[Forældreansvarsloven § 21, stk. 1-3](#)[Retsplejeloven § 456p](#)

PRAKSIS Højesteret · Højesterets afgørelse om samvær i alle weekender og bopælsforælders ret til ferie

20.04.2023

§ 2 Barnets bedste som overordnet norm – §§ 1, 4 og 4 a

Alle afgørelser om bopæl og samvær er underlagt den samme normhierarki-topbestemmelse.

[Forældreansvarsloven § 1](#) fastslår:

I alle forhold, som er omfattet af denne lov, skal hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse komme i første række.

Dette suppleres af § 4, stk. 1, hvorefter afgørelser skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet, og hvorefter Familieretshuset og familieretten skal have fokus på at **beskytte barnet mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder at være vidne til vold**. Ved § 4, stk. 2 er samarbejdsskikane, herunder forældre fremmedgørelse, gjort til et selvstændigt vurderingsmoment, der "tillægges konsekvenser, hvis dette er til barnets bedste".

Forældreansvarsvejledningen understreger normens forrang og dens folkeretlige forankring:

Bestemmelserne i §§ 1, 4 og 4 a betyder, at hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse har forrang over andre hensyn ved alle afgørelser efter forældreansvarsloven, uanset om afgørelsen er midlertidig eller endelig.

Det har en vigtig konsekvens for forståelsen af § 19. Vejledningen slår fast, at samværsbestemmelsen skal læses sammen med §§ 1 og 4, og at **der ikke er tale om en forældrerettighed**:

Der er dermed ikke tale om, at forælderen har en ret til samvær, som går forud for hensynet til barnet.

Allerede de oprindelige forarbejder beskrev retten til samvær i § 19, stk. 1, som en ret der "snarere end en juridisk ret for barnet, rummer en moralsk ret" – formuleringen skulle netop understrege, at det er **barnets interesse** i samværet, der er det grundlæggende.

§ 4 a, stk. 1 opstiller endelig en kvalificeret spærreregulering: er en part idømt ubetinget fængselsstraf (eller dømt til anbringelse eller forvaring) for bl.a. terrorbestemmelserne, seksualforbrydelser efter kapitel 24, manddrab efter straffeloven § 237, kvalificeret vold efter § 244, stk. 2 eller §§ 245-246, kan der ikke – medmindre det er bedst for barnet – træffes afgørelse om bopæl hos eller samvær med den pågældende. Familieretten i Nykøbing Falster beskrev rækkevidden i den sag, der endte i Højesteret som **BS-4288/2024-HJR**, hvor moderen var idømt 5 års fængsel for drabsforsøg:

Efter forarbejderne til forældreansvarslovens § 4 a indebærer bestemmelsen, at der er en klar formodning imod, at en forælder er egnet til at have del i forældremyndigheden over et barn, når den pågældende er dømt for blandt andet overtrædelse af straffelovens § 237. Der kan dog helt undtagelsesvist være enkelte børn, for hvem det efter en konkret og individuel vurdering kan være bedst at opretholde kontakten til en forælder, der er dømt for alvorlig personfarlig kriminalitet, men at undtagelsesmuligheden skal anvendes restriktivt.

Vejledningen kræver, at vurderingen i § 4 a-sager hviler på en **dybdegående og tværfaglig undersøgelse** med børnesagkyndig undersøgelse og som klart udgangspunkt en belysning af forældrens personlige egenskaber og omsorgsevne.

LOV

Forældreansvarsloven § 1

Forældreansvarsloven § 4, stk. 1, 2

Forældreansvarsloven § 4a, stk. 1

Forældreansvarsloven § 19, stk. 1

Straffeloven § 237

PRAKSIS

Højesteret · Højesterets ophævelse af landsrets afvisning af ankesag om forældremyndighed og bopæl efter retsplejlovens § 368 a 28.05.2024

§ 3 Bopælsafgørelsen efter § 17 – de klassiske afvejningskriterier

Forarbejderne til den oprindelige § 17 opstiller tre kernekriterier, som i praksis er blevet gentaget nærmest ordret af domstolene i snart to årtier:

Der kan bl.a. lægges vægt på barnets tilknytning til forældrene, forældrenes personlige egenskaber og på hvordan barnet vil reagere ved eventuelt at skulle skifte institution, skole mv. som følge af en flytning.

Østre Landsret gengav kriterielisten næsten uændret i **BS-7174/2022-OLR** og fastslog, at afgørelsen efter § 17 "beror på en konkret vurdering af barnets og forældrenes forhold", hvor der peges på barnets tilknytning til forældrene, forældrenes personlige egenskaber og barnets reaktion ved et eventuelt institutions- eller skoleskifte. Familieretten i Næstved formulerede i **BS-6193/2021-NAE** samme ramme med tilføjelse af forældrenes **evne til at samarbejde** samt barnets alder og modenhed.

Forældreansvarsvejledningen præciserer, hvad der reelt vejer tungest:

Afgørelser om barnets bopæl skal som nævnt altid træffes ud fra, hvad der er bedst for det enkelte barn, herunder barnets behov for ro og stabilitet. Dette indebærer, at der må foretages en konkret afvejning af omstændighederne i sagen, hvor spørgsmålet om miljøskift, herunder både i forhold til geografisk lokalitet og i forhold til den følelsesmæssige tilknytning til den hidtidige bopælsforælder, bør indgå som en central del af vurderingsgrundlaget.

Et gennemgående træk i praksis er, at **begge forældre typisk findes egnede**. Bopælsafgørelsen bliver derfor sjældent et valg mellem en god og en dårlig forælder, men et valg mellem to acceptable løsninger, hvor kontinuitet gør udslaget. Østre Landsret formulerede det i **BS-5130/2022-OLR**:

Efter bevisførelsen for landsretten tiltrædes det af de grunde, som familieretten har anført, at Barn er en glad dreng, der trives, men også en sensitiv dreng med brug for tryghed og stabile rammer. Endvidere tiltrædes det, at begge forældre må anses for at være i stand til at varetage omsorgen for Barn i trygge og stabile rammer.

Når begge forældre er egnede, bliver det afgørende, hvem der hidtil har været den primære omsorgsperson. Landsretten konkluderede i samme sag:

Det efter en samlet vurdering er bedst for Barn fortsat at have bopæl hos Mor, som hidtil har været primær omsorgsperson for ham.

Familieretten i Næstved havde i førsteinstansen af samme sag, **BS-6193/2021-NAE**, formuleret det sådan:

Efter familierettens samlede vurdering er det bedst for Barn at have bopæl hos Mor. Familieretten har herved lagt vægt på, at Mor har været den primære omsorgsperson for Barn, og at det bedste for Barn er, at han bevarer den faste base hos hende.

Bemærk, at rollen som primær omsorgsperson vurderes ud fra det **faktiske forløb**, ikke ud fra hvem der startede. I **BS-6193/2021-NAE** havde faren oprindeligt været hjemmegående med barnet, indtil det var halvandet år, men moren havde overtaget den primære rolle efterfølgende – og det var den aktuelle situation, der talte.

Hvor der ikke er truffet nogen bopælsafgørelse eller indgået aftale, er retsstillingen usikker. Østre Landsret fastslog i **BS-1161/2018-OLR**, at børn ved et samlivsophør ikke uden videre kan anses for at have bopæl hos den ene forælder frem for den anden, og at **folkeregistertilmelding ikke er afgørende**:

Landsretten finder ikke grundlag for efter det oplyste at lægge til grund, at børnene i en situation, hvor forældrenes samliv ophører, kan anses for at have bopæl hos Far frem for hos Mor. Landsretten tiltræder, at det forhold, at børnene er folkeregistertilmeldt Far's adresse, ikke kan føre til et andet resultat.

Landsretten · Stadfæstelse af bopælsafgørelse og ændring af samværsordning	26.04.2022
Landsretten · Stadfæstelse af fogedrettens kendelse om tvangsudlevering af børn - spørgsmål om bopæl.	16.11.2018
Byretten · Bopælssag: Afgørelse om bopæl hos mor og fastsættelse af samvær med far	04.02.2022

§ 4 Status quo-princippet – det tungeste enkeltmoment i bopælssager

Den mest præcise formulering af status quo-princippet i den fundne praksis findes i **BS-31815/2021-GLO**, hvor Familieretten i Glostrup udtrykkeligt henviser til en ulovbestemt praksisregel:

Efter praksis anses det som udgangspunkt som værende det bedste for et barn at opretholde barnets status quo i relation til bopælsretten, medmindre barnet ikke trives, og der er grundlag for en antagelse om, at en ændring af bopælsretten vil medføre en bedring af barnets trivsel.

Princippet er **tosidet**: status quo bevares, medmindre *begge* betingelser er opfyldt – at barnet ikke trives, **og** at et skifte kan antages at forbedre trivslen. Det er ikke nok at påvise mistrivsel; der skal også være holdepunkter for, at flytningen hjælper.

Den praktiske virkning er markant, fordi status quo ikke nødvendigvis følger geografien. I

BS-31815/2021-GLO var moren flyttet til Sønderjylland ca. tre timers kørsel væk. Barnet trivedes godt, og begge forældre var gode omsorgspersoner. Netop derfor blev bopælen tillagt **faren**, hos hvem barnets vante miljø – institutionen siden 8-månedersalderen, vennerne, netværket – kunne fortsætte. Her var det ikke tilknytningen til den hidtidige bopælsforælder, men *miljøet*, der udgjorde status quo.

Omvendt kan status quo også være bundet til personen frem for stedet. I **BS-7174/2022-OLR** var barnet flyttet fra By 2 til By 1 med moren, og landsretten tiltrådte alligevel, at bopælen forblev hos hende:

at Barn 1 – uanset flytningen fra By 2 til By 1 – er i trivsel, at han er glad for bl.a. sin nuværende skole, og at han bedst kan lide at være hos sin mor.

I **BS-45946/2021-OLR** ønskede faren bopælen og en 7/7-ordning. Landsretten afviste bopælsskiftet, fordi stabiliteten hos moren var afgørende for barnets tilpasning – men imødekom farens subsidiære påstand om udvidet samvær. Sagen illustrerer et mønster: **status quo på bopælen kompenseres ofte med et mere omfattende samvær**.

Status quo er dog ikke absolut. I **BS-2626/2007-OLR** ændrede Østre Landsret byrettens bopælsafgørelse fra faren til moren, efter at moren havde etableret en fungerende hverdag med barnet og en velfungerende midlertidig samværsordning:

Efter en samlet vurdering af det, som er oplyst for landsretten, herunder om parterne, Barns hidtidige opvækst, en afvejning af hans tilknytning til hver af parterne, og da det ikke kan antages, at appellanten vil lægge hindringer i vejen for indstævntes samvær, finder landsretten, at det er bedst for Barn, at han har bopæl hos sin moder.

Og hvor mistrivslen er akut, viger status quo. I **BS-37868/2021-GLO** havde landsretten året før med dissens fastholdt bopælen hos moren, fordi et miljøskifte blev anset for et for stort indgreb. Da kommunen efterfølgende dokumenterede, at omsorgssituationen var "utilstrækkelig", at barnet var i "alarmberedskab", og at en tvangsanbringelse ville følge, hvis barnet forblev hos moren, ophævede familieretten den fælles forældremyndighed og tillagde faren den alene – uanset at barnet skulle skifte by og institution:

Det vurderes at være afgørende for Barnets sundhed og udvikling, at der sker et omgående skifte af hans situation som bestemt ved dommen, og at der skabes ro om hans forhold.

Under verserende sager kan status quo sikres midlertidigt efter [§ 26, stk. 1](#), jf. **BS-1960/2012-VLR**. Familieretshuset skal efter [forældreansvarsbekendtgørelsens § 7](#) træffe midlertidig afgørelse om bopæl hurtigst muligt og så vidt muligt inden 4 uger – og [efter vejledningen straks](#), hvis forælderen eller barnet har været udsat for vold, eller der er bortførelsesrisiko.

LOV

[Forældreansvarsloven § 11](#)
[Forældreansvarsloven § 17, stk. 1](#)
[Forældreansvarsloven § 26, stk. 1](#)

PRAKSIS	Landsretten · Stadfæstelse af byretsdom vedrørende bopæl og samvær for fælles barn	09.05.2022
	Landsretten · Landsretten stadfæster byrettens dom om bopæl og samvær	04.02.2022
	Landsretten · Afgørelse om midlertidig bopæl under bopælssag	22.08.2012
	Landsretten · Landsretsafgørelse om ændring af barnets bopæl og ophævelse af afgørelse om særeje pga. manglende hjemmel	28.01.2008
	Byretten · Bopælsretssag afgjort til fordel for far efter flytning af mor	30.03.2022
	Byretten · Sag om forældremyndighed og samvær - Barns tarv og mistrivsel	22.12.2021

§ 5 Samarbejdsevne og samarbejdsskikane som bopælskriterium

Allerede de oprindelige forarbejder til § 17 pålagde retten at anlægge et **fremtidsorienteret perspektiv**, hvor der er tale om chikane:

I tilfælde, hvor den ene forælder eller den hidtidige bopælsforælder uden rimelig grund har hindret den anden forælders kontakt til barnet, er der behov for, at retten anlægger et fremtidsorienteret perspektiv ved vurderingen af, hvad der er bedst for barnet, således at det indgår i vurderingen med betydelig vægt, i hvor stort et omfang barnet belastes af bopælsforælderen adfærd, samt hvem af forældrene, der fremover må anses for bedst egnet til at samarbejde omkring barnet i det daglige og sikre barnets kontakt til den anden forælder.

Denne passage er ordret gentaget i [forældreansvarsvejledningens afsnit om bopælsafgørelsen](#) og udgør i dag den administrative fortolkningsramme. Med [§ 4, stk. 2](#) er samarbejdsskikane siden løftet ind i selve lovteksten.

Den skarpeste illustration af, hvor tungt samarbejdsevnen vejer, er **BS-13937/2022-OLR**. Her fandt Østre Landsret udtrykkeligt, at **faren** var bedst egnet til at sikre barnets skolegang og lektielæsning – men tillagde alligevel moren bopælen:

Henset til de udfordringer, som barnet i øvrigt havde, måtte der lægges afgørende vægt på, at moderen blev anset for at være bedst egnet til og mest indstillet på at sikre samarbejde mellem parterne og de professionelle aktører til bedste for barnet.

Samtidig udvidede landsretten samværet væsentligt – fra weekendsamvær til fredag i ulige uger til onsdag i lige uger – netop fordi det var "afgørende, at barnet fortsat havde betydeligt samvær med begge forældre". Samarbejdsevnen afgjorde bopælen; kontaktbehovet afgjorde samværet.

Chikanen skal dog **bevises**, og bevisbyrden er reel. I **BS-58675/2023-HJR** påstod moren, at faren havde udøvet samværschikane ved at hente barnet i skolen uden varsel og derefter afskære kontakten. Højesteret gennemgik de detaljerede notater fra de mislykkede samværsforsøg og nåede den modsatte konklusion:

Ifølge de notater, som er udarbejdet af X Kommune og Familieretshuset i forbindelse med forsøg på at gennemføre samvær mellem B og moren både før og efter landsrettens dom, har F ikke modsat sig samværerne, men forsøgt at overtale B til at deltage heri.

Den manglende kontakt skyldtes altså barnets egen konsekvente modvilje – ikke chikane – og forældremyndigheden blev overført til faren, jf. § 14, stk. 1, jf. § 4.

Omvendt kan chikane tilskrives en forælder, selv hvor børnene selv modsætter sig. Vestre Landsret lagde i **BS-50011/2021-VLR** til grund:

Landsretten lægger efter bevisførelsen til grund, at parternes manglende samarbejde, de mange afbrydelser af samværet mellem Far og børnene og Barn 1's og Barn 2's modstand mod at se deres far i betydelig grad skyldes Mors forhold, og at dette har været og fortsat er til skade for de tre børn.

Bemærkelsesværdigt nok førte denne konstatering **ikke** til overførsel af forældremyndigheden. Landsretten fandt, at det henset til børnenes alder og deres modstand ikke nu ville være bedst for dem. Sagen viser, at konstateret chikane ikke automatisk udløser en sanktion – § 4, stk. 2, tillægger kun chikane konsekvenser, "hvis dette er til barnets bedste".

Samme spænding ses i **BS-2041/2025-HJR**, hvor Højesteret tiltrådte, at moren havde udøvet samarbejdschikane ved systematisk at forhindre farens kontakt til barnet – og alligevel lod forældremyndigheden forblive hos hende, fordi barnet havde den stærkeste tilknytning til hende som biologisk mor og gennemgående primær omsorgsperson, mens faren hverken var biologisk eller retlig far. Chikane er et **vurderingsmoment**, ikke et selvstændigt sanktionsgrundlag.

Se også **BS-11547/2024-HJR** om forældremyndighed og bopæl i en sag om samværschikane, samt **BS-35060/2021-VLR** og **BS-952/2022-OLR** om, hvornår samarbejdsvanskeligheder når tærsklen for ophævelse af den fælles forældremyndighed efter § 11.

LOV

Forældreansvarsloven § 4, stk. 2

Forældreansvarsloven § 11

Forældreansvarsloven § 14, stk. 1

Forældreansvarsloven § 17, stk. 1

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afgørelse om forældremyndighed og samvær ved bopæl i udlandet samt betydningen af samarbejdschikane	05.09.2025
	Højesteret · Højesterets dom om forældremyndighed og bopæl i sag om samværschikane	16.08.2024
	Højesteret · Overførsel af forældremyndighed til faren under hensyn til barnets trivsel og modvilje mod samvær med moren	25.04.2024
	Landsretten · Stadfæstelse af bopælsafgørelse, men ændring af samværsordning	25.08.2022
	Landsretten · Stadfæstelse af forældremyndighed og samvær i sag om systematisk samværsmodstand	02.03.2022
	Landsretten · Landsrettens stadfæstelse af ophævelse af fælles forældremyndighed grundet udtalte samarbejdsvanskeligheder	19.01.2022

§ 6 Samværrets omfang – ingen formodning, ét loft

Det centrale udgangspunkt for samværsfastsættelsen er, at der **ikke findes trin, tabeller eller hovedregler**. [Forældreansvarsvejledningen](#) er utvetydig:

Der gælder efter forældreansvarsloven ikke en formodning for, hvilken løsning der er bedst, og loven indeholder derfor ikke faste retningslinjer eller hovedregler for omfanget af et samvær.

Den eneste undtagelse er det standardiserede minimumssamvær ved kontaktbevarende samvær (se nedenfor).

Højesteret præciserede i **BS-52869/2022-HJR** både frihedsgraden og dens grænse:

Der er ikke i forældreansvarsloven nogen begrænsning med hensyn til, hvilken samværsordning der kan fastsættes, så længe samværsordningen efter en konkret og individuel vurdering er bedst for barnet, og det fastsatte samvær ikke overstiger den tid, som barnet opholder sig hos bopælsforælderen.

Loftet er altså **afledt af selve bopælsbegrebet**: har barnet bopæl hos den ene forælder, kan samværet med den anden pr. definition ikke overstige 50 % af tiden. Det er dette princip, der i praksis sætter 7/7 som den øvre grænse – ikke nogen udtrykkelig lovbestemmelse. [Vejledningen](#) gentager princippet:

Der gælder ingen begrænsninger i forhold til, hvilken samværsordning der kan fastsættes, så længe samværsordningen er bedst for barnet. Der kan dog ikke fastsættes samvær i et omfang, der overstiger den tid, som barnet opholder sig hos bopælsforælderen.

Højesteret opstillede i **BS-52869/2022-HJR** dog én yderligere, ulovbestemt begrænsning. Faren havde fået samvær i **alle** weekender – lige uger fredag til søndag og ulige uger fredag til lørdag – hvilket efterlod moren uden en eneste hel weekend med barnet. Højesteret udtalte:

Højesteret finder imidlertid, at en sådan samværsordning, der indebærer, at barnet ikke vil have nogen hele weekender sammen med bopælsforælderen, må forudsætte, at forældrene er enige herom, eller at der foreligger særlige grunde hertil.

Da hverken enighed eller særlige grunde forelå, flyttede Højesteret samværet i ulige uger fra fredag-lørdag til onsdag-torsdag. Der er altså en **kvalitativ** grænse ud over den kvantitative: fordelingen skal ikke blot respektere timeloftet, men også sikre bopælsforælderen andel i barnets fritid.

Vejledningen opregner de momenter, der [efter administrativ praksis indgår i vurderingen af omfanget](#):

- Barnets alder og udviklingstrin
- Barnets holdning til samværet
- Barnets dagligdag, herunder fritidsaktiviteter
- Samværsforælderen og barnets hidtidige kontakt
- Forældrenes samarbejdsevne, herunder om der foreligger samarbejdsskikane
- Forældrenes arbejdsmæssige og personlige forhold
- Afstanden mellem forældrenes bopæle
- Barnets kontakt til søskende, herunder halvsøskende
- Andre praktiske forhold

Disse momenter genfindes systematisk i domspraksis. I **BS-17364/2021-ESB** udvidede Familieretten i Esbjerg samværet og begrundede det med relationshensyn og skiftefrekvens:

Retten har ud over det, der er anført ovenfor lagt vægt på at samværsordningen bør støtte op om, at Barn fastholder sin relation til hendes far, at hun får mulighed for at have længere ferier med ham, og at ugerne ikke ændres af hensyn til ikke at give hende yderligere skift.

I **BS-19379/2022-OLR** udvidede Østre Landsret samværet for et toårigt barn efter en vurdering af barnets trivsel og forældrenes samarbejde – et eksempel på, at også helt små børns samvær optrappes, når grundlaget er til stede.

LOV

Forældreansvarsloven § 4, stk. 1

Forældreansvarsloven § 19, stk. 1

Forældreansvarsloven § 21, stk. 2

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afgørelse om samvær i alle weekender og bopælsforælders ret til ferie	20.04.2023
	Landsretten · Udvidelse af samvær for toårigt barn efter vurdering af barnets trivsel og forældrenes samarbejde	22.08.2022
	Byretten · Afgørelse om samvær: Udvidelse af samvær mellem barn og far	16.08.2021

§ 7 Deleordningen (7/7) – de fire kumulative forudsætninger

Deleordningen har en lovhistorie, der er afgørende for at forstå den nuværende retsstilling. Den oprindelige [§ 21, stk. 2](#) indeholdt udtrykkeligt en hjemmel til at fastsætte "samvær i op til 7 dage ud af 14 dage (samvær halvdelen af tiden/deleordning)". Ved evalueringen af forældreansvarsloven i 2012 blev den ordlyd **fjernet** og erstattet af den nuværende, neutrale formulering: "Samværet fastsættes ud fra en konkret vurdering af barnets forhold."

Begrundelsen fremgår direkte af forarbejderne til [L 157 \(2011-12\)](#) (ikrafttræden 1. oktober 2012):

Ændringen af stk. 2 er udtryk for et ønske om at understrege, at samværet fastsættes ud fra en konkret vurdering af, hvad der er den bedst tænkelige løsning for det enkelte barn [...] I overensstemmelse hermed er det med ændringen også tilsigtet at undgå misforståelser om, at en deleordning som samværsordning er udgangspunktet for fastsættelse af samvær.

Samme forarbejder opstiller de betingelser, der siden er blevet den administrative standard. De er **kumulative**:

- 1. Geografisk nærhed og upåvirket hverdag.** "Det er vigtigt, at ordningen kan fungere rent praktisk for barnet. Dette forudsætter normalt, at forældrene bor i nærheden af hinanden, og at barnets dagligdag i forhold til institutioner, skoler og kammerater ikke påvirkes i væsentlig grad af, om barnet opholder sig hos den ene eller den anden forælder." Forarbejderne tilføjer den skarpe grænse: "Der vil således ikke kunne fastsættes en deleordning i situationer, hvor dette eksempelvis nødvendiggør, at barnet er indmeldt i 2 institutioner."
- 2. Reelt fungerende forældresamarbejde.** Dette er den betingelse, der oftest afgør sagerne:

Det er endvidere en afgørende forudsætning for en deleordning, at forældrene kan samarbejde med hinanden om barnets forhold. Det er således af afgørende betydning, at forældrene har et samarbejde, der gør det muligt for dem at skabe sammenhæng for barnet mellem de 2 hjem og at skabe den fornødne fleksibilitet i samværet, herunder i forhold til barnets behov for kontakt med den forælder, hvor barnet ikke opholder sig, og muligheden for at fravige eller ændre samværsplanen.

3.

Barnets personlige forhold må ikke modsige ordningen. "Ikke kun forældrenes forhold er af betydning for, om der kan fastsættes en deleordning. Det er også nødvendigt, at barnets personlige, herunder psykiske, forhold ikke modsiger en sådan ordning."

4. **En egnet forhistorie.** En deleordning kan "f.eks. fastsættes, hvis barnet i en årrække har boet sammen med forældrene frem til samlivsophævelsen, og der i umiddelbar forlængelse heraf anmodes om mest muligt samvær, eller i tilfælde hvor forældrene hidtil har praktiseret en deleordning".

Betingelserne er gengivet nærmest ordret i [forældreansvarsvejledningen](#).

Praksis viser, at samarbejdsbetingelsen og barnets forhold er de reelle filtre. I **BS-20955/2021-HBK** havde forældrene praktiseret 7/7 med bopæl hos faren. Familieretten i Holbæk konstaterede:

Det må efter sagens oplysninger lægges til grund, at Barn ikke trives i den nuværende samværsordning.

Barnet fremstod ved børnesamtalen "usikker, skrøbelig og lavmælt", "mimikfattig", og den børnesagkyndige fik "indtryk af en dreng, der finder sin situation meget svær". Resultatet blev både en ophævelse af deleordningen og en flytning af bopælen fra faren til moren, med samvær hver anden weekend.

I **BS-3234/2022-OLR** blev en hidtidig 7/7-ordning tilsvarende ændret, og bopælen tillagt faren efter en samlet vurdering, herunder en børnefaglig undersøgelse. Landsretten tiltrådte, "at det vil være bedst for børnene på nuværende tidspunkt, at deres samvær med Mor ændres som påstået af Far".

I **BS-8414/2021-OLR** havde en 7/7-ordning ifølge moren medført træthed og opkast hos barnet, og landsretten stadfæstede en ordning med færre skift.

Barnets særlige behov kan i sig selv udelukke en deleordning. I **BS-45946/2021-OLR** krævede faren 7/7, subsidiært 5/9. Landsretten udtalte:

Landsretten lægger efter den psykologfaglige vurdering i den sagkyndige erklæring til grund, at Barn 1 som følge af sine særlige behov har brug for en rolig og forudsigelig hverdag med en fast base hos den ene forælder. Der peges i den sagkyndige erklæring på en 9-5-ordning eller lignende.

Endelig kan en deleordning fastsættes som **prøveordning**. [Vejledningen](#) fremhæver, at dette "særligt vil kunne være relevant, hvis ordningen etableres som en imødekommelse af et udtrykt ønske hos barnet", og at en anmodning om ændring i tilknytning til prøveordningens udløb **ikke** kan afvises efter § 39.

LOV

[Forældreansvarsloven § 4, stk. 1](#)

[Forældreansvarsloven § 21, stk. 2](#)

[Forældreansvarsloven § 39](#)

PRAKSIS	Landsretten · Stadfæstelse af dom om bopæl og samvær	30.03.2022
	Landsretten · Landsretten stadfæster byrettens dom om bopæl og samvær	04.02.2022
	Landsretten · Østre Landsrets stadfæstelse af afgørelse om bopæl og samvær efter uenighed om barnets trivsel og sygdomsforløb	01.06.2021
	Byretten · Afgørelse om bopæl og samvær: Barns tarv vægtes	04.04.2022

§ 8 Samværstrappen i praksis – 4/10, 5/9, 6/8 og 7/7

Selv om loven ikke opstiller trin, opererer parterne og domstolene med en fast terminologi, hvor tallene angiver fordelingen af 14 dage. En **9/5-ordning** og en **5/9-ordning** betegner det samme – 9 dage hos bopælsforælderen og 5 hos samværsforælderen – set fra hver sin side. De hyppigste ordninger i praksis:

Sag	Barnets alder	Påstået ordning	Fastsat ordning	Bærende hensyn
BS-7174/2022-OLR	7 år	Far: 6/8 + bopæl	4/10, bopæl hos mor	Trivsel og skole hos mor; barnet "bedst kan lide at være hos sin mor"
BS-5130/2022-OLR	4 år	Far: bopæl, subs. udvidet samvær	9/5 (fre. lige uger → ons. morgen), bopæl hos mor	Primær omsorgsperson; sensitiv dreng med behov for fast base
BS-45946/2021-OLR	ca. 8 år	Far: 7/7 + bopæl, subs. 5/9	9/5 (fre. ulige → ons. lige), bopæl hos mor	Særlige behov → "rolig og forudsigelig hverdag med en fast base"
BS-13937/2022-OLR	12 år	Far: 7/7 + bopæl	9/5 (fre. ulige → ons. lige), bopæl hos mor	Mor bedst til samarbejde; barnet skal have "betydeligt samvær med begge"
BS-14763/2022-VLR	12 år	Far: udvidelse af 5/9	Weekendordning	Barnets modne ønske gennem 5 år
BS-20955/2021-HBK	12 år	Mor: bopæl + weekend til far	Weekend, bopæl flyttet til mor	Barnet trives ikke i 7/7
BS-3234/2022-OLR	11 år	Mor: bevar 7/7 + bopæl	7/7 ophævet, bopæl hos far	Børnefaglig undersøgelse; samlet vurdering

To mønstre træder tydeligt frem.

For det første er 9/5 den ordning, retterne oftest lander på, når begge forældre er egnede, men barnet har brug for en fast base. Den giver samværsforælderen fem sammenhængende dage, herunder en weekend, uden at bryde barnets hverdagsstruktur.

For det andet følger samværet og bopælen ofte modsat rettede baner i samme dom: hvor bopælspåstanden afvises, udvides samværet som compensation. Det ses eksplicit i **BS-45946/2021-OLR** (bopæl afvist, subsidiær samværspåstand imødekommet), **BS-5130/2022-OLR** (bopæl stadfæstet, samvær udvidet til 9/5) og **BS-13937/2022-OLR** (bopæl stadfæstet, samvær væsentligt udvidet).

Instanskæderne viser samtidig, at landsretterne er tilbageholdende med at ændre bopælen, men mindre tilbageholdende med at justere samværet. I **BS-6193/2021-NAE** fastsatte Familieretten i Næstved bopæl hos moren; Østre Landsret stadfæstede bopælen i **BS-5130/2022-OLR**, men ændrede samværsordningen "markant". Tilsvarende i **BS-26224/2021-HRS → BS-14763/2022-VLR**, hvor landsretten derimod tiltrådte førsteinstansen fuldt ud: "Landsretten er enig i familierettens begrundelse og resultat."

Hvor afstanden mellem forældrene er stor, kolliderer skalaen til ren weekendordning. I **BS-31815/2021-GLO** – tre timers kørsel mellem By1 og Sønderjylland – blev samværet hver anden weekend i ulige uger, netop under hensyn til "den geografiske afstand mellem forældrene".

Se også **BS-24591/2021-ROS**, **BS-24084/2021-FRB**, **BS-26629/2021-RAN** og **BS-9605/2022-KBH** om samspillet mellem bopæl, samværsomfang og barnets alder, samt **BS-49149/2021-OLR** og **BS-47278/2021-OLR** om landsrettens stadfæstelse af familieretlige afgørelser om bopæl og samvær.

LOV

Forældreansvarsloven § 17, stk. 1

Forældreansvarsloven § 19, stk. 1

Forældreansvarsloven § 21, stk. 2

PRAKSIS	Landsretten · Landsretten stadfæster familierettens afgørelse om samvær mellem forældre og barn	29.08.2022
	Landsretten · Stadfæstelse af bopælsafgørelse, men ændring af samværsordning	25.08.2022
	Landsretten · Stadfæstelse af byretsdom vedrørende bopæl og samvær for fælles barn	09.05.2022
	Landsretten · Stadfæstelse af bopælsafgørelse og ændring af samværsordning	26.04.2022
	Landsretten · Stadfæstelse af dom om bopæl og samvær	30.03.2022
	Landsretten · Stadfæstelse af familieretsdom vedrørende forældremyndighed, bopæl og samvær	02.03.2022
	Landsretten · Stadfæstelse af byretsdom vedrørende bopæl og samvær	28.02.2022
	Landsretten · Landsretten stadfæster byrettens dom om bopæl og samvær	04.02.2022
	Byretten · Samværsag: Afgørelse om samvær mellem far og barn med fokus på barnets trivsel og alder	02.05.2022
	Byretten · Afgørelse om samvær efter § 21 i forældreansvarsloven	08.04.2022
	Byretten · Bopæl og samvær - barnets ønske tillagt vægt	05.04.2022
	Byretten · Afgørelse om bopæl og samvær: Barns tarv vægtes	04.04.2022
	Byretten · Bopælsretssag afgjort til fordel for far efter flytning af mor	30.03.2022
	Byretten · Afgørelse om bopæl og samvær: Barns bedste afgørende	11.02.2022
	Byretten · Bopælsag: Afgørelse om bopæl hos mor og fastsættelse af samvær med far	04.02.2022
	Byretten · Bopæl og samvær - Barns tarv	07.12.2021

§ 9 Barnets perspektiv – §§ 5 og 34 i praksis

Forældreansvarsloven § 5 er kort og kategorisk:

I alle forhold vedrørende barnet skal der tages hensyn til barnets egne synspunkter alt efter alder og modenhed.

Bestemmelsen suppleres af § 34, stk. 1, hvorefter barnet **skal** inddrages under en sag om forældremyndighed, bopæl eller samvær, så dets perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk – ved samtaler, børnesagkyndige undersøgelser eller på anden måde. Efter § 34, stk. 2 gælder pligten til direkte inddragelse ikke, hvis det må antages at være til skade for barnet eller anses for unødvendigt.

Forarbejderne til § 21 er tydelige om vægtningen: "I takt med barnets alder vil der endvidere skulle lægges afgørende vægt på barnets egne synspunkter om omfanget og placeringen af samværet." Vejledningen gentager, at der "i takt med barnets alder og modenhed [skal] lægges afgørende vægt på barnets egne synspunkter".

Den tydeligste illustration er instanskæden **BS-26224/2021-HRS → BS-14763/2022-VLR**. Forældrene havde praktiseret en 5/9-ordning siden 2012. Barnet, født 2010, havde siden 9-årsalderen ønsket mindre samvær. Ved børnesamtalen udtalte hun:

Barn oplyser, at hun fremtidigt gerne vil på samvær hos faderen hver anden weekend og begrundet dette med, at hun oplever, hun bedre kan være sig selv hos moderen og tror, at skiftene mellem forældrene vil blive nemmere for hende.

Den børnesagkyndige beskrev hende som "en moden og selvstændig pige" og præciserede efterfølgende, at hun **udtrykkeligt** var blevet forelagt alternative ordninger, herunder 10/4, og fastholdt sit ønske. Familieretten i Horsens fastsatte weekendordningen:

Efter familierettens samlede vurdering af sagens oplysninger om Barns forhold, herunder Barns egne synspunkter, som blandt andet fremgår af notatet fra børnesamtalen, finder familieretten, at det efter en konkret vurdering

af hendes forhold vil være bedst for hende for nuværende at have samvær med Far som nedenfor bestemt, jf. forældreansvarslovens § 21, stk. 2, jf. stk. 1.

Faren gjorde for Vestre Landsret gældende, at barnet var påvirket af moren og ikke kunne overskue konsekvenserne, og fremlagde en psykologudtalelse og en skoleudtalelse. Landsretten afviste: "Landsretten er enig i familierettens begrundelse og resultat. Det, der er kommet frem for landsretten, kan ikke føre til et andet resultat." Et **vedholdende, konsistent og modent ønske gennem flere år** bar altså alene en halvering af samværet.

Barnets udsagn kan også afgøre bopælen. I **BS-20955/2021-HBK** anførte retten:

Efter en samlet vurdering af sagens oplysninger, hvorunder Barns alder, udsagn under børnesamtalen, parternes forklaring og rettens indtryk af parterne er indgået, finder retten, at det vil være bedst for Barn, at han har bopæl hos Mor.

Sagen viser samtidig, at barnets udsagn vurderes **kritisk**. Barnet havde oplyst, at moren havde lovet ham et computerspil, hvis han sagde det, hun ønskede – og retten inddrog dette i sit samlede indtryk uden at lade det diskvalificere udsagnene.

Barnets ønske står dog ikke alene. Vejledningen advarer i **§ 4 a-sammenhæng**:

Det skal dog understreges, at barnets synspunkter ikke kan stå alene, da der kan være situationer, hvor barnet ikke kan overskue konsekvenserne af sine udtalelser, f.eks. hvis forælderen er dømt for seksuelle overgreb, barnet og forælderen har et usundt psykisk afhængighedsforhold, eller barnet føler sig presset til at bevare kontakten til forælderen.

Hvor barnets ønske strider mod dets tarv, viger det. I **BS-4288/2024-HJR** havde Familieretshuset noteret: "Det forhold, at C til børnesamtalen giver udtryk for, at hun ikke ønsker at se sin far, kan ikke føre til et andet resultat." Og i **BS-45946/2021-OLR** havde barnet udtrykt ønske om mere tid hos faren – landsretten imødekom dette **delvist** med et udvidet samvær, men fastholdt bopælen hos moren under henvisning til den psykologfaglige vurdering af barnets behov for en fast base.

LOV

[Forældreansvarsloven § 4a, stk. 1](#)

[Forældreansvarsloven § 5](#)

[Forældreansvarsloven § 21, stk. 2](#)

[Forældreansvarsloven § 34, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets ophævelse af landsrets afvisning af ankesag om forældremyndighed og bopæl efter retsplejelovens § 368 a	28.05.2024
	Landsretten · Landsretten stadfæster familierettens afgørelse om samvær mellem forældre og barn	29.08.2022
	Landsretten · Landsretten stadfæster byrettens dom om bopæl og samvær	04.02.2022
	Byretten · Afgørelse om samvær efter § 21 i forældreansvarsloven	08.04.2022
	Byretten · Bopæl og samvær - barnets ønske tillagt vægt	05.04.2022
	Byretten · Afgørelse om bopæl og samvær: Barns tarv vægtes	04.04.2022

§ 10 Ophævelse og begrænsning af samvær – modvilje, beskyttelse og det lange perspektiv

Efter § 21, stk. 3 kan fastsættelse af samvær afslås, og en aftale eller afgørelse kan ændres eller ophæves. Praksis afslører her den vanskeligste afvejning i hele retsområdet: **hvornår er barnets modvilje udtryk for en reel beskyttelsesinteresse, og hvornår er den udtryk for en loyalitetskonflikt, som samværet netop skal bryde?**

De to yderpunkter er tydelige.

Modviljen respekteres. I instanskæden **BS-38743/2021-HER → BS-15738/2022-VLR** havde en børnesagkyndig anbefalet midlertidigt samværsstop, bl.a. fordi "det er almindeligt, at børn ikke giver udtryk for alt, de føler", og fordi barnet skulle være "ældre og mere robust", før samvær kunne vurderes. Vestre Landsret stadfæstede:

Landsretten finder, at der efter sagens oplysninger ikke er grundlag for at tilsidesætte denne anbefaling, og at det således må anses for bedst for Barn, at hun ikke for tiden har samvær med Far.

Formuleringen "for tiden" er gennemgående og bevidst: ophævelsen er sjældent endelig.

I **BS-12693/2021-VLR** var barnet 12 år og havde ikke set moren siden juni 2020. Landsretten lagde vægt på barnets alder og "vedholdende modstand" og fastsatte ikke samvær "for tiden", samtidig med at den fælles forældremyndighed blev ophævet:

Der har ikke været nogen kontakt mellem Barn 1 og Mor siden juni 2020. Der har endvidere ikke været noget samarbejde mellem Far og Mor om Barn 1's forhold, siden Barn 1 flyttede hen til sin far. Landsretten finder på den baggrund, at der er konkrete holdepunkter for at antage, at parterne ikke fremover vil kunne samarbejde om Barn 1's forhold til hans bedste.

Se også **BS-30718/2023-OLR** om ophævelse af samvær under hensyn til børnenes bedste og **BS-2041/2025-HJR**, hvor Højesteret fandt, at det ikke var til barnets bedste at fastsætte samvær, da barnet ikke havde set faren i over to år og selv havde udtrykt, at hun ikke ønskede relationen.

Modviljen tilsidesættes. Det modsatte resultat nåede Højesteret i **BS-24726/2020-HJR**, hvor Østre Landsret havde ophævet samværet helt for en 9-årig pige efter fire vanskelige samvær med gråd og stærk modstand. Højesteret tog udgangspunkt i lovens præmis:

Efter forældreansvarslovens § 19, stk. 1, skal barnets forbindelse med begge forældre søges bevaret ved, at barnet har ret til samvær med den forælder, som det ikke har bopæl hos. Bestemmelsen bygger på, at det som udgangspunkt er bedst for et barn at have kontakt til begge sine forældre, jf. herved lovens § 4.

De børnesagkyndige vurderinger fra 2015 og 2019 tolkede barnets gråd som **savn og loyalitetskonflikt** – ikke reel afvisning – og advarede om, at manglende samvær på lang sigt ville efterlade barnet uden en mental repræsentation af moren og dermed svække hendes evne til at danne stabile relationer. Højesteret lagde afgørende vægt herpå:

Begge vurderinger taler entydigt for, at det vil være bedst for B – med passende støtte – at have samvær med sin mor. Det bemærkes, at vurderingen fra 2019 er afgivet med kendskab til forløbet af de fire samvær, der blev gennemført eller forsøgt gennemført i foråret 2019, og at den børnesagkyndige psykolog er opmærksom på de vanskeligheder, som et samvær på kort sigt kan medføre, indtil kontakten med moderen er genoprettet.

Resultatet blev et struktureret forløb med 20 samvær, skiftevis fysisk og via Skype, under Familieretshusets rammer.

Den afgørende skillelinje er altså ikke barnets adfærd, men den børnesagkyndige tolkning af adfærden – og om vurderingen er afgivet *med kendskab til* de faktisk gennemførte samværsforsøg. Hvor eksperthen anbefaler stop, følger retterne den (**BS-15738/2022-VLR**). Hvor eksperthen anbefaler kontakt trods vanskeligheder, følger retterne også den (**BS-24726/2020-HJR**).

Mellem yderpunkterne ligger **overvåget samvær**. Efter [forældreansvarsbekendtgørelsens § 11](#) kan overvåget samvær fastsættes, "når det skønnes nødvendigt i det enkelte tilfælde"; forældrene betaler ikke for overvågningen, og samværet gennemføres som udgangspunkt i Familieretshuset. [Vejledningen](#) er restriktiv:

Overvåget samvær skal alene anvendes som et vilkår, når der efter en konkret vurdering ikke er andre muligheder for at fastsætte samvær. Det skal således nøje overvejes, om der i den konkrete sag skal fastsættes vilkår om overvåget samvær, og overvågningen bør ikke udstrækkes længere end nødvendigt.

Overvåget samvær anvendtes bl.a. i **BS-37059/2021-OLR** under hensyn til barnets særlige behov og i **BS-37868/2021-GLO**, hvor moren fik støttet samvær 1½ time hver 14. dag i tre måneder som optakt til almindeligt weekendsamvær.

Efter [§ 21, stk. 1](#) kan der desuden fastsættes vilkår om **pasdeponering** og om, at forælderen ikke er påvirket af alkohol eller euforiserende stoffer. Forarbejderne til [L 91 \(2018-19\)](#), der indsatte vilkårene i lovteksten, understreger proportionalitetskravet:

Vilkår, der fastsættes i en afgørelse om samvær, skal være nødvendige i den konkrete sag på det tidspunkt, hvor afgørelsen træffes, og må ikke gå videre, end hvad hensynet til barnet tilsiger.

Hvor samvær helt afskæres, kan der efter [§ 22, stk. 1](#) i særlige tilfælde fastsættes **anden kontakt** i form af telefonsamtaler, brevveksling, elektronisk post eller fotografier. Højesteret hjemviste i **BS-17016/2023-HJR** en sag om biologiske bedsteforældres kontakt til et bortadopteret barnebarn, netop fordi de lavere instanser ikke havde undersøgt, om andre kontaktformer end fysisk samvær kunne komme på tale:

Efter Højesterets opfattelse kan det ikke efter de foreliggende oplysninger afvises, at betingelserne for at fastsætte samvær eller anden form for kontakt mellem Biologisk bedstemor og Biologisk bedstefar og barnebarnet, herunder f.eks. udveksling af fotos eller videooptagelser mv., er opfyldt.

Sagen fastslår en vigtig proceskrav: afgørelser om kontakt skal hvile på et **opdateret og tilstrækkeligt oplysningsgrundlag**, herunder som udgangspunkt en børnesagkyndig erklæring efter [retsplejeloven § 450 a](#).

LOV

[Forældreansvarsloven § 19, stk. 1](#)
[Forældreansvarsloven § 20a, stk. 1](#)
[Forældreansvarsloven § 21, stk. 1, 3](#)
[Forældreansvarsloven § 22, stk. 1](#)
[Retsplejeloven § 450a](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesterets afgørelse om forældremyndighed og samvær ved bopæl i udlandet samt betydningen af samarbejdschikane	05.09.2025
Højesteret · Højesterets hjemvisning af sag om biologiske bedsteforældres samvær med bortadopteret barnebarn	26.10.2023
Højesteret · Højesterets dom om retablering af samvær for en 9-årig pige trods langvarig adskillelse og loyalitetskonflikt	05.01.2021
Landsretten · Landsrettens dom vedrørende forældremyndighed, bopæl og samvær - Ophævelse af samvær under hensyn til børnenes bedste	10.10.2023
Landsretten · Landsrettens dom om samvær mellem forældre og barn	09.11.2022
Landsretten · Ophævelse af fælles forældremyndighed over 12-årig dreng efter årelang forældrekonflikt og samværsafslag	28.02.2022

Landsretten · Stadfæstelse af afgørelse om overvåget samvær pga. barnets særlige behov	17.11.2021
Byretten · Samværsag: Ophævelse af samvær mellem far og barn	30.03.2022
Byretten · Sag om forældremyndighed og samvær - Barns tarv og mistrivsel	22.12.2021

Kontaktbevarende og midlertidigt samvær – den ene

§ 11 standardiserede model

Hvor lovens hovedregel er den frie, konkrete vurdering, findes der ét område med en **fast, aldersgraderet model**: det kontaktbevarende samvær.

Efter [§ 29 a, stk. 1](#) skal Familieretshuset – hvor barnet **ikke** har samvær med den forælder, der anmoder om det – hurtigst muligt og inden 4 uger træffe afgørelse om kontaktbevarende samvær. Efter [forældreansvarsbekendtgørelsens § 8](#) skal en sådan afgørelse træffes, medmindre ansøgeren frabeder sig det, eller "der er begrundet tvivl om, at samvær er bedst for barnet". Omfanget følger denne tabel:

Barnets alder	Kontaktbevarende samvær
Under 1 år	1-2 timer hver uge lørdag eller søndag + 1-2 timer en hverdag hver uge
1-3 år	Hver anden lørdag eller søndag kl. 10-17 + en hverdag i den modsatte uge kl. 16-18
4-6 år	Hver anden uge fra lørdag kl. 10 til søndag kl. 17
Fyldt 7 år	Hver anden uge fra fredag kl. 17 til søndag kl. 17

Bekendtgørelsens § 8 fastslår udtrykkeligt, at modellen "kun [kan] fraviges, hvis der foreligger særlige omstændigheder". Afslår Familieretshuset kontaktbevarende samvær, skal der efter [§ 29 a, stk. 2](#) i stedet træffes afgørelse om midlertidigt samvær senest 4 måneder efter anmodningen.

Den almindelige adgang til midlertidigt samvær følger af [§ 29, stk. 1](#), der gælder under sager om forældremyndighed, bopæl, samvær eller anden kontakt. [Vejledningen](#) fastslår udgangspunktet:

Ved stillingtagen til omfanget af et midlertidigt samvær under en sag om barnets bopæl er udgangspunktet, at barnet skal bevare kontakten med begge forældre under bopælssagen. Det er muligt at træffe afgørelse om, at barnet kan have samvær halvdelen af tiden (deleordning) under bopælssagens behandling, hvis dette er bedst for barnet.

En deleordning er altså tilladt som midlertidig ordning, netop fordi den ikke foregriber bopælsspørgsmålet.

Omvendt fremhæver vejledningen behovet for at kunne **standse** samvær midlertidigt:

Der skal også være opmærksomhed på, at der kan være behov for samtidig med en midlertidig afgørelse om forældremyndighed at træffe en midlertidig afgørelse om ophør af samvær. Det gælder særligt i sager, hvor der er fælles forældremyndighed, den ene forælder er flyttet på krisecenter med barnet på grund af vold i familien, og volden er tilstrækkeligt bestyrket, f.eks. ved anmeldelse til politiet eller kommunen eller ved krisecentererklæring.

En faldgrube er [§ 29, stk. 3](#): en midlertidig samværsafgørelse truffet under en forældremyndigheds- eller bopælssag bliver **automatisk endelig**, når hovedspørgsmålet er afgjort. [Vejledningen](#) modvirker konsekvensen:

I disse situationer bør der derfor udvises tilbageholdenhed med at afvise en ansøgning om ændring af en afgørelse om midlertidigt samvær, som er blevet endelig. Det forhold, at der er truffet en endelig afgørelse om forældremyndighed eller bopæl, kan således udgøre et væsentligt forandret forhold i relation til § 39 i forældreansvarsloven.

Endelig giver § 19, stk. 4 bopælsforælderen en **initiativret**: er der ikke eller kun i yderst begrænset omfang samvær, kan bopælsforælderen anmode Familieretshuset om at indkalde den anden forælder til et møde. Forarbejderne understreger, at der ikke er nogen *pligt* for samværsforælderen til at have kontakt med barnet – mødet er en opfordring, ikke en tvang.

LOV

Forældreansvarsloven § 19, stk. 4

Forældreansvarsloven § 29a, stk. 1, 2

Forældreansvarsloven § 29, stk. 1, 3

Forældreansvarsloven § 39

§ 12 Bopæl i udlandet, varslingspligten og bopælsforælderen flytteret

Bopælsforælderen kan efter § 3, stk. 1, 2. pkt. selv bestemme, **hvor i landet** bopælen skal være. Denne beføjelse er kilden til en stor del af konflikterne – og modvægten er varslingspligten.

Efter § 18 skal en forælder, der vil ændre sin eller barnets bopæl til et andet sted her i landet eller i udlandet, underrette den anden forælder senest **6 uger** før flytningen. **Vejledningen** præciserer, at pligten gælder alle forældre – også en forælder uden del i forældremyndigheden – og at sanktionen er indirekte:

En manglende opfyldelse af varslingspligten kan ikke sanktioneres, men vil kunne indgå som et moment blandt flere, hvis familieretten skal vurdere, om barnets bopæl skal forblive hos den nuværende bopælsforælder, om den skal flyttes til den anden forælder, eller om der skal ske ændring af forældremyndigheden over barnet. Det påhviler den forælder, der flytter, at godtgøre, at varslingsfristen er overholdt.

Varsling er dog **ikke nok ved udlandsflytning under en forældremyndighedstvist**. Efter § 3, stk. 2 skal begge forældre give samtykke til, at barnet forlader landet, herunder til Grønland og Færøerne – medmindre der foreligger en afgørelse efter § 17, stk. 1, 2. pkt. eller § 25. Opnås samtykke ikke, må bopælsforælderen søge om, at barnet kan have bopæl hos vedkommende i udlandet.

§ 17, stk. 1, 2. pkt. giver hjemlen: der kan træffes afgørelse om, "at barnet kan have bopæl hos en forælder, der har eller ønsker at få bopæl i udlandet, i Grønland eller på Færøerne". Forarbejderne præciserer, at afgørelsen kun kan gå ud på **ét bestemt land**, netop for at retten kan tage højde for den anden forælders konkrete mulighed for at opretholde kontakten dér. Forarbejderne understreger samtidig, at uenighed om bopæl i udlandet **ikke i sig selv** er tilstrækkeligt til at ophæve den fælles forældremyndighed.

BS-1998/2017-ROS viser præcis denne dobbelte konklusion. Moren ønskede at flytte til udlandet med parternes 13-årige datter på grund af sin mands arbejde og påstod principalt eneforældremyndighed, subsidiært bopæl i udlandet. Barnets klasselærer beskrev familien som "den mest velfungerende skilsmissecfamilie jeg kender". Familieretten i Roskilde afviste **begge** påstande:

- Forældremyndigheden forblev fælles, fordi det hidtidige samarbejde var tilfredsstillende, og uenigheden om flytningen ikke i sig selv kunne begrunde en ophævelse.
- Bopæl i udlandet blev afvist, fordi den børnesagkyndige samtale viste, at barnet var tæt knyttet til faren, og en flytning i over to år ville begrænse hans mulighed for at varetage ansvar, omsorg og kontakt væsentligt.

Barnet ønskede selv at flytte med – men var samtidig i en åbenlys loyalitetskonflikt og "vidste, at hvis hun ikke kom med, ville morens ønske om at bo med sin mand i Land 1 ikke kunne lade sig gøre". Retten tillagde altså tilknytningen og kontaktmulighederne større vægt end det udtrykte ønske.

Hvor bopælen allerede er flyttet til udlandet, kan de danske myndigheders kompetence bestå. I

BS-2041/2025-HJR havde moren under sagen flyttet barnet til et land, som Danmark ikke samarbejder med efter Haagerbørnebeskyttelseskonventionen. Højesteret afviste morens afvisningspåstand med henvisning til [retsplejeloven § 448 g, stk. 1, nr. 1](#): kompetencen fastlægges efter forholdene ved sagens start i Familieretshuset, og danske myndigheder bevarer kompetencen, når barnet flyttes uden for konventionens rammer.

Tilknytningen til den primære omsorgsperson vejer også tungt i den beslægtede bortførelsespraksis.

I **BS-25052/2024-HJR** nægtede Højesteret at tilbagegive et 3-årigt barn til faren i Ukraine efter [børnebortførelsesloven § 11, nr. 2](#):

Højesteret lægger til grund, at C har en meget tæt tilknytning til moderen, som er hans primære omsorgsperson, og som på grund af forholdene i Ukraine og hensynet til hendes andet barn ikke uden videre vil kunne rejse med C til Ukraine, hvis han tilbagegives til faderen.

Endelig kan en flytning **inden for landet** koste bopælen. I **BS-31815/2021-GLO** flyttede moren til Sønderjylland – og bopælen blev derefter tillagt faren, fordi barnets vante miljø lå hos ham. Bopælsforælders ret til at bestemme, hvor i landet bopælen skal være, er altså ikke en ret til at beholde bopælsstatus efter flytningen.

LOV

[Forældreansvarsloven § 3, stk. 1, 2](#)
[Forældreansvarsloven § 17, stk. 1](#)
[Forældreansvarsloven § 18](#)
[Forældreansvarsloven § 25](#)
[Retsplejeloven § 448g, stk. 1](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesterets afgørelse om forældremyndighed og samvær ved bopæl i udlandet samt betydningen af samarbejdsskikane

05.09.2025

Højesteret · Nægtelse af tilbagegivelse af barn til Ukraine grundet barnets tarv og tilknytning til moderen

06.03.2025

Byretten · Bopælsretssag afgjort til fordel for far efter flytning af mor

30.03.2022

Byretten · Opretholdelse af fælles forældremyndighed og afslag på bopælsstilladelse i udlandet

27.06.2018

§ 13 Ferie, bortfald og erstatningssamvær

Samværsafgørelser i praksis er ikke blot en fordelingsnøgle, men detaljerede regelsæt om ferier, helligdage, afhentningssteder og valgrækkefølge. Domme som **BS-5130/2022-OLR**, **BS-26224/2021-HRS** og **BS-31815/2021-GLO** rummer fuldt udbyggede skemaer for vinter-, påske-, sommer- og efterårsferie, jul/nytår og helligdagsforlængelser med skiftende førstevælgerret i lige og ulige år og faste meddelelsesfrister (typisk 1. marts/1. april/1. maj). Det er en bevidst konfliktdæmpende teknik: jo mere præcist ordningen er beskrevet, jo færre anledninger til tvist.

Det principielle spørgsmål om **bopælsforælders ferieret** blev afgjort af Højesteret i **BS-52869/2022-HJR**. Moren ønskede afklaring af, om hun kunne holde ferie med barnet, når ferien lå i samværsperioder. Højesteret kodificerede den administrative praksis:

Det følger af administrativ praksis, at bopælsforælderen kan holde ferie med barnet inden for den almindelige ferie- og helligdagsperiode, hvis det ikke falder sammen med barnets feriesamvær med samværsforælderen. Medmindre

andet følger af samværsafgørelsen, gælder dette, selv om ferien ligger på tidspunkter, hvor barnet har løbende samvær med samværsforælderen. Bopælsforælderenes ret til ferie medfører, at barnets løbende samvær med samværsforælderen bortfalder, uden at bopælsforælderen skal være enig med samværsforælderen eller søge om bortfald af det løbende samvær hos Familieretshuset.

Retten er altså **ensidig** og kræver hverken samtykke eller myndighedsgodkendelse – men den er afgrænset til den *almindelige* ferie- og helligdagsperiode og viger for samværsforælderen fastsatte feriesamvær. Faren havde advaret om, at bortfald ville indebære en risiko for, at bopælsforælderen systematisk meldte ferie i samværsperioder; Højesteret fandt ikke, at dette kunne føre til et andet resultat. Bemærk, at [vejledningen](#) modsat anfører, at sager om "bortfald af samvær pga. bopælsforælderen ferieafholdelse **uden for** almindelige ferieperioder" kan afvises efter § 39.

Uden for dette tilfælde er hovedreglen kategorisk. [§ 21 a](#) bestemmer:

Fastsat eller aftalt samvær bortfalder kun, når forældrene har aftalt det, eller når Familieretshuset eller familieretten har truffet afgørelse om bortfald af samvær efter § 21 eller efter § 456 q, stk. 4, i retsplejeloven.

Ensidiig standsning har altså ingen retsvirkning.

Automatisk erstatningssamvær følger af [forældreansvarsbekendtgørelsens § 9](#): gennemføres et aftalt eller fastsat samvær ikke, er der samvær i den efterfølgende uge i samme omfang og på samme vilkår – forudsat at den manglende gennemførelse **ikke** skyldes samværsforælderen forhold, og at samværsforælderen straks meddeler bopælsforælderen, at erstatningssamvær ønskes. Ordningen omfatter ikke ferie- og helligdagssamvær, overvåget samvær eller samvær på ad hoc-tidspunkter, og der er ikke erstatningssamvær, hvis det ville kollidere med et andet fastsat samvær eller med en ferieperiode hos bopælsforælderen. Efter [§ 10](#) skal samværsafgørelser indeholde bestemmelse om automatisk erstatningssamvær – hvilket ses efterlevet i bl.a. **BS-6193/2021-NAE**, **BS-26224/2021-HRS**, **BS-17364/2021-ESB** og **BS-31815/2021-GLO**.

Transportansvaret er siden 2012 reguleret direkte i loven. [§ 19, stk. 2](#) fastslår forældrenes fælles ansvar for både samværet og transporten. Forarbejderne til [L 157 \(2011-12\)](#) forklarer, at det tidligere § 21, stk. 3, om transportafgørelser blev ophævet netop "for at minimere konfliktfeltet mellem forældrene", og at udgangspunktet – samværsforælderen henter, bopælsforælderen henter tilbage, hver især med egne udgifter – nu **kun kan fraviges i helt særlige tilfælde**:

Det forudsættes, at muligheden for at fravige udgangspunktet administreres meget restriktivt. [...] Det skal således på baggrund af en flerhed af forhold vurderes som åbenbart urimeligt, at en forælder skal løfte en del af transporten, før der kan undtages fra udgangspunktet.

LOV

[Forældreansvarsloven § 19, stk. 2](#)
[Forældreansvarsloven § 21a](#)
[Forældreansvarsloven § 39](#)
[Retsplejeloven § 456q, stk. 4](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afgørelse om samvær i alle weekender og bopælsforælderenes ret til ferie	20.04.2023
	Landsretten · Stadfæstelse af bopælsafgørelse og ændring af samværsordning	26.04.2022
	Byretten · Afgørelse om samvær efter § 21 i forældreansvarsloven	08.04.2022
	Byretten · Bopælsretssag afgjort til fordel for far efter flytning af mor	30.03.2022
	Byretten · Bopælsag: Afgørelse om bopæl hos mor og fastsættelse af samvær med far	04.02.2022
	Byretten · Afgørelse om samvær: Udvidelse af samvær mellem barn og far	16.08.2021

§ 14 Tvungen delt bopæl 2019-2020 – en ordning der blev afskaffet

Perioden 1. april 2019 til 30. juni 2020 udgør en retshistorisk parentes, som fortsat er relevant for at forstå gældende ret.

Ved [L 91 \(2018-19\)](#) (ikrafttræden 1. april 2019) blev der indsat nye stk. 3 og 4 i § 17 om **tvungen delt bopæl**: et barn af samlevende forældre med fælles forældremyndighed havde delt bopæl i de første tre måneder efter samlivsophævelsen, medmindre forældrene var enige om bopælen. I perioden kunne der **ikke** indledes en sag om barnets bopæl – heller ikke om midlertidig bopæl efter § 26. Forarbejderne beskrev formålet:

Bestemmelsen forebygger, at forældrene i perioden lige efter samlivsophævelsen fokuserer på at blive udpeget som bopælsforælder efter forældreansvarsloven frem for at fokusere på barnets behov for mest mulig ro i situationen. Bestemmelsen har til formål i denne periode at fjerne konflikten om at være bopælsforælder.

Ordningen havde en sikkerhedsventil i § 17, stk. 4: der var ikke delt bopæl, hvis afgørende hensyn til barnets bedste talte imod, eller hvis begge forældre fraflyttede barnets hidtidige folkeregisteradresse. Undtagelsen sigtede bl.a. på vold, frygt for vold eller seksuelle krænkelser, trussel mod barnets psykiske eller fysiske velfærd og situationer, hvor forældrene på grund af et højt konfliktniveau ikke kunne træffe nødvendige fælles beslutninger.

Allerede halvandet år senere blev stk. 3 og 4 ophævet ved [L 183 \(2019-20\)](#) med virkning fra 1. juli 2020. Forarbejderne er en usædvanlig direkte selvkritik:

Begrundelsen for forslaget er, at erfaringerne med tvungen delt bopæl i tre måneder efter en samlivsophævelse og refleksionsperioden viser, at ordningerne ikke virker efter hensigten, når forældre er enige om at bryde relationen mellem dem hurtigst muligt. I mange situationer optrapper og forlænger ordningerne unødigt konflikten mellem forældrene til skade for deres børn.

Og videre:

I praksis betyder ordningerne også, at nogle par føler sig nødsaget til at bo blive boende under samme tag trods et måske højt konfliktniveau, mens de venter på, at de kan indlede en sag om barnets bopæl og få en afgørelse herom, eventuelt en midlertidig afgørelse.

Afskaffelsen betyder, at forældre, der ved samlivsophævelsen er uenige om bopælen, **straks** kan henvende sig til Familieretshuset og få truffet en afgørelse, eventuelt indledningsvis en midlertidig. Samtidig blev refleksionsperioden i ægteskabslovens § 42 a afskaffet.

Det **frivillige** institut består derimod. Efter [§ 18 a, stk. 1](#) kan forældre med fælles forældremyndighed aftale delt bopæl. Aftalen ophører, når den ene forælder meddeler ophøret – men barnet har fortsat delt bopæl, indtil der foreligger en aftale eller afgørelse om bopæl eller samvær. [§ 18 a, stk. 2](#) indeholder en særlig værnsregel: bringes aftalen til ophør, fordi den anden forælder ved en flytning har brudt aftalens betingelser om forældrenes geografiske placering, og sker ophøret inden 1 måned efter flytningen, har barnet bopæl hos **den forælder, der har overholdt aftalen**. Aftalen kan efter [stk. 3](#) registreres i CPR.

Det er værd at bemærke sondringen mellem *delt bopæl* og *deleordning*: en 7/7-samværsordning er **ikke** delt bopæl. Som [vejledningen](#) formulerer det:

Det bemærkes, at der efter forældreansvarsloven altid vil være en forælder, der er samværsforælder, uanset at barnet opholder sig lige meget hos forældrene, medmindre barnet har delt bopæl, jf. § 18 a.

Forældre, der er enige om, at barnet skal opholde sig lige meget hos dem begge, men uenige om, hvem der skal være bopælsforælder, blev efter 2018-forarbejderne udtrykkeligt betragtet som **uenige** – den ligelige tidsfordeling løser ikke bopælsproblemet.

LOV

Forældreansvarsloven § 3, stk. 1

Forældreansvarsloven § 17, stk. 1, 2

Forældreansvarsloven § 18a, stk. 1-3

Forældreansvarsloven § 26, stk. 1

§ 15 Ændringsadgang og procesramme

Både bopæls- og samværsafgørelser kan ændres – men ikke frit. § 17, stk. 2 hjemler ændring af bopælen, og § 21, stk. 3 ændring eller ophævelse af samværet. Filteret ligger i § 39:

En anmodning om ændring af forældremyndighed, barnets bopæl, samvær eller anden kontakt kan afvises, hvis forholdene ikke har ændret sig væsentligt.

Vejledningen beskriver formålet – at skabe ro og dæmme op for "evigt verserende sager" – men understreger samtidig grænsen:

Samværet skal herudover altid fastsættes ud fra, hvad der er bedst for barnet, jf. § 4 i forældreansvarsloven. Dette gælder uanset, at der ikke foreligger væsentligt forandrede forhold. Aftaler eller afgørelser, der strider mod, hvad der er bedst for barnet, kan og skal således altid ændres, hvis der indgives en ansøgning herom.

Vejledningen opregner konkret, hvad der **kan og ikke kan afvises**. **Kan ikke afvises:** førstegangsfastsættelse af samvær, sager hvor ændringen vil være bedst for barnet, sager hvor der er tvivl herom, anmodninger begrundet i samværsforælders ustabilitet, psykiske sygdom eller misbrug, og anmodninger begrundet i overgreb som incest eller vold. **Kan afvises:** enkeltstående ad hoc-ændringer, placering af feriesamvær, ændring af afhentningssted eller -tidspunkt uden betydning for samværets gennemførelse, og henvendelser om sengetider, tøj, mad, medieforbrug og opdragelse i almindelighed.

Som væsentligt forandrede forhold nævner vejledningen bl.a., at barnet nu er væsentligt ældre, at barnet har en anden holdning end tidligere, flytning eller jobskifte, at samværsforælderen ikke udnytter samværet, ændringer i barnets skolegang eller fritidsinteresser, **en væsentlig forøgelse af konfliktniveauet**, og udløbet af en prøveordning.

Procesrammen er tosporet. Sager indledes i Familieretshuset og visiteres som § 5-, § 6- eller § 7-sager efter Familieretshusloven; kan enighed ikke opnås, indbringes sagen for familieretten. Familierettens domme om bopæl kan efter **retsplejelovent § 480** fuldbyrdes 14 dage efter domsafsigelsen, medmindre andet er bestemt – og retten kan bestemme, at dommen skal kunne fuldbyrdes straks, jf. **§ 480, stk. 2**, som det skete i **BS-37868/2021-GLO** under hensyn til barnets akutte mistrivsel.

Ankeadgangen har Højesteret beskyttet særskilt. I **BS-4288/2024-HJR** havde Østre Landsret afvist en ankesag om forældremyndighed og bopæl efter **retsplejelovent § 368 a** med den begrundelse, at der ikke var udsigt til et andet udfald, og at sagen ikke var principiel. Højesteret ophævede afvisningen:

Højesteret finder, at sager om forældremyndighed og bopæl har en sådan særlig betydning for den ankende part, at afvisning efter retsplejelovens § 368 a kun kan finde sted, hvis der foreligger særlige omstændigheder.

Endelig fastslår **BS-17016/2023-HJR** kravet til oplysningsgrundlaget: afgørelser skal hvile på et **opdateret** grundlag, der gør det muligt at træffe afgørelse i overensstemmelse med både forældreansvarsloven og EMRK artikel 8 – om nødvendigt med en børnesagkyndig erklæring efter [retsplejelovent § 450 a](#). Højesteret ophævede både familierettens og landsrettens domme og hjemviste sagen, fordi grundlaget var for spinkelt.

Mange sager forliges undervejs. **BS-11186/2022-VLR** blev afsluttet ved retsforlig om bopæl og samvær inden hovedforhandlingen – med samme bindende virkning som en dom, jf. [retsplejelovent § 362](#).

LOV

Forældreansvarsloven § 17, stk. 2

Forældreansvarsloven § 21, stk. 3

Forældreansvarsloven § 39

Retsplejelovent § 368a

Retsplejelovent § 450a

Retsplejelovent § 480, stk. 2

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets ophævelse af landsrets afvisning af ankesag om forældremyndighed og bopæl efter retsplejelovens § 368 a	28.05.2024
	Højesteret · Højesterets hjemvisning af sag om biologiske bedsteforældres samvær med bortadopteret barnebarn	26.10.2023
	Byretten · Sag om forældremyndighed og samvær - Barns tarv og mistrivsel	22.12.2021

§ 16 Sammenfatning – hvad afgør sagerne

Praksis efter forældreansvarslovens §§ 17, 19 og 21 lader sig sammenfatte i nogle få, robuste mønstre.

Bopælssagen afgøres af kontinuitet. Fordi begge forældre næsten altid findes egnede, bliver spørgsmålet sjældent, hvem der er den bedste forælder, men hvad der udgør barnets status quo – og status quo kan være bundet enten til *personen* (den primære omsorgsperson, jf. **BS-5130/2022-OLR** og **BS-6193/2021-NAE**) eller til *stedet* (det vante miljø, jf. **BS-31815/2021-GLO**). Skiftet kræver både mistrivsel og en begrundet forventning om forbedring.

Samarbejdsevnen er den skjulte hovedfaktor. Den optræder to steder på én gang: som et bopælskriterium – hvor **BS-13937/2022-OLR** viser, at evnen til at samarbejde med den anden forælder og med professionelle kan trumfe konkrete forældrekompetencer – og som den kritiske forudsætning for en deleordning. Uden samarbejde ingen 7/7.

Samværsskalaen er glidende, ikke trinvis. Der er ingen formodning for nogen ordning, men ét loft (samværet kan ikke overstige tiden hos bopælsforælderen) og én kvalitativ begrænsning (bopælsforælderen skal have hele weekender, medmindre der er enighed eller særlige grunde, jf. **BS-52869/2022-HJR**). I praksis lander retterne oftest på 9/5, når barnet har brug for en fast base, men begge forældre skal have betydelig tid.

Bopæl og samvær balanceres mod hinanden i samme dom. Hvor bopælspåstanden afvises, udvides samværet ofte som modvægt – et mønster, der går igen i **BS-45946/2021-OLR**, **BS-5130/2022-OLR** og **BS-13937/2022-OLR**.

Barnets perspektiv vejer stadig tungere med alderen – men står ikke alene. Et vedholdende, modent og konsistent ønske kan alene bære en halvering af samværet (**BS-26224/2021-HRS** og **BS-14763/2022-VLR**). Men hvor ønsket strider mod barnets tarv, viger det (**BS-4288/2024-HJR**), og hvor de børnesagkyndige tolker modviljen som loyalitetskonflikt frem for reel afvisning, kan samværet fastsættes trods barnets protest (**BS-24726/2020-HJR**).

Den børnesagkyndige vurdering er ofte reelt afgørende i højkonfliktsagerne. Retterne tilsidesætter sjældent en anbefaling – hverken når den peger mod stop (**BS-15738/2022-VLR**) eller mod kontakt (**BS-24726/2020-HJR**). Den kritiske variabel er, om vurderingen er afgivet med kendskab til de faktisk gennemførte samværsforsøg.

Chikane er et moment, ikke en sanktion. § 4, stk. 2, tillægger samarbejdschikane konsekvenser, "hvis dette er til barnets bedste" – og både **BS-50011/2021-VLR** og **BS-2041/2025-HJR** viser, at konstateret chikane kan blive stående uden at flytte bopæl eller forældremyndighed, når barnets tilknytning peger den anden vej.

Endelig er ordningerne aldrig endelige. Formuleringen "for tiden" og "indtil videre" går igen i samværsophævelserne, § 39 åbner for ændring ved væsentligt forandrede forhold, og prøveordninger med opfølgning er et anbefalet redskab. Retsområdet er i sin natur dynamisk, fordi barnets alder, modenhed og behov ændrer sig – og fordi det, der var bedst for barnet i går, ikke nødvendigvis er det i morgen.

LOV	Forældreansvarsloven § 4, stk. 1, 2	Forældreansvarsloven § 5
	Forældreansvarsloven § 17, stk. 1	Forældreansvarsloven § 19, stk. 1
	Forældreansvarsloven § 21, stk. 2	Forældreansvarsloven § 39
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afgørelse om forældremyndighed og samvær ved bopæl i udlandet samt betydningen af samarbejdschikane	05.09.2025
	Højesteret · Højesterets ophævelse af landsrets afvisning af ankesag om forældremyndighed og bopæl efter retsplejelovens § 368 a	28.05.2024
	Højesteret · Højesterets afgørelse om samvær i alle weekender og bopælsforælders ret til ferie	20.04.2023
	Højesteret · Højesterets dom om retablering af samvær for en 9-årig pige trods langvarig adskillelse og loyalitetskonflikt	05.01.2021
	Landsretten · Landsrettens dom om samvær mellem forældre og barn	09.11.2022
	Landsretten · Landsretten stadfæster familierettens afgørelse om samvær mellem forældre og barn	29.08.2022
	Landsretten · Stadfæstelse af bopælsafgørelse, men ændring af samværsordning	25.08.2022
	Landsretten · Stadfæstelse af bopælsafgørelse og ændring af samværsordning	26.04.2022
	Landsretten · Stadfæstelse af forældremyndighed og samvær i sag om systematisk samværsmodstand	02.03.2022
	Landsretten · Landsretten stadfæster byrettens dom om bopæl og samvær	04.02.2022
	Byretten · Afgørelse om samvær efter § 21 i forældreansvarsloven	08.04.2022
	Byretten · Bopælsretssag afgjort til fordel for far efter flytning af mor	30.03.2022
	Byretten · Bopælsag: Afgørelse om bopæl hos mor og fastsættelse af samvær med far	04.02.2022

REFERENCE Lovgrundlag 6 paragraffer

Forældreansvarsloven § 1	Forældreansvarsloven § 4	stk. 1
Forældreansvarsloven § 5	Forældreansvarsloven § 17	stk. 1
Forældreansvarsloven § 19	Forældreansvarsloven § 21	stk. 2

MATERIALE Citerede afgørelser 44 afgørelser

22.09.2025	Tvangsfuldbyrdelse af samvær ved afhentning af barn grundet forælders vedholdende modvilje	21907-2025
05.09.2025	Højesterets afgørelse om forældremyndighed og samvær ved bopæl i udlandet samt betydningen af samarbejdsskikane	10026-11737
06.03.2025	Nægtelse af tilbagegivelse af barn til Ukraine grundet barnets tarv og tilknytning til moderen	25052-2024
16.08.2024	Højesterets dom om forældremyndighed og bopæl i sag om samværschikane	bs-11547-2024-hjr
28.05.2024	Højesterets ophævelse af landsrets afvisning af ankesag om forældremyndighed og bopæl efter retsplejelovens § 368 a	bs-4288-2024-hjr
25.04.2024	Overførsel af forældremyndighed til faren under hensyn til barnets trivsel og modvilje mod samvær med moren	bs-58675-2023-hjr
26.10.2023	Højesterets hjemvisning af sag om biologiske bedsteforældres samvær med bortadopet barnebarn	3990-4822
20.04.2023	Højesterets afgørelse om samvær i alle weekender og bopælsforælders ret til ferie	bs-52869-2022-hjr
05.01.2021	Højesterets dom om retablering af samvær for en 9-årig pige trods langvarig adskillelse og loyalitetskonflikt	bs-24726-2020-hjr

LANDSRET TEN · ANKEINSTANS

20

16.01.2025	Landsretten afviser tvangsfuldbyrdelse af samvær med henvisning til barnets bedste	9558-11139
10.10.2023	Landsrettens dom vedrørende forældremyndighed, bopæl og samvær - Ophævelse af samvær under hensyn til børnenes bedste	6004-7182
09.11.2022	Landsrettens dom om samvær mellem forældre og barn	3882-4689
29.08.2022	Landsretten stadfæster familierettens afgørelse om samvær mellem forældre og barn	3884-4692
25.08.2022	Stadfæstelse af bopælsafgørelse, men ændring af samværsordning	3878-4684
22.08.2022	Udvidelse af samvær for toårigt barn efter vurdering af barnets trivsel og forældrenes samarbejde	2917-3457
09.05.2022	Stadfæstelse af byretsdom vedrørende bopæl og samvær for fælles barn	3872-4676
26.04.2022	Stadfæstelse af bopælsafgørelse og ændring af samværsordning	3902-4712
30.03.2022	Stadfæstelse af dom om bopæl og samvær	3893-4701
02.03.2022	Stadfæstelse af familieretsdom vedrørende forældremyndighed, bopæl og samvær	2574-3068
02.03.2022	Stadfæstelse af forældremyndighed og samvær i sag om systematisk samværsmodstand	3906-4717
28.02.2022	Ophævelse af fælles forældremyndighed over 12-årig dreng efter årelang forældrekonflikt og samværsafslag	2359-2814
28.02.2022	Stadfæstelse af byretsdom vedrørende bopæl og samvær	3875-4680
04.02.2022	Landsretten stadfæster byrettens dom om bopæl og samvær	3352-3988

19.01.2022	Landsrettens stadfæstelse af ophævelse af fælles forældremyndighed grundet udtalte samarbejdsvanskeligheder	3901-4711
17.11.2021	Stadfæstelse af afgørelse om overvåget samvær pga. barnets særlige behov	3366-4006
01.06.2021	Østre Landsrets stadfæstelse af afgørelse om bopæl og samvær efter uenighed om barnets trivsel og sygdomsforløb	2524-3006
16.11.2018	Stadfæstelse af fogedrettens kendelse om tvangsudlevering af børn - spørgsmål om bopæl.	1451-1762
22.08.2012	Afgørelse om midlertidig bopæl under bopælssag	1675-2016
28.01.2008	Landsretsafgørelse om ændring af barnets bopæl og ophævelse af afgørelse om særeje pga. manglende hjemmel	7261-8759
BYRET TEN · FØRSTE INSTANS		12
02.05.2022	Samværssag: Afgørelse om samvær mellem far og barn med fokus på barnets trivsel og alder	2910-3448
08.04.2022	Afgørelse om samvær efter § 21 i forældreansvarsloven	1619-1954
05.04.2022	Bopæl og samvær - barnets ønske tillagt vægt	1970-2347
04.04.2022	Afgørelse om bopæl og samvær: Barns tarv vægtes	1973-2352
30.03.2022	Samværssag: Ophævelse af samvær mellem far og barn	1910-2277
30.03.2022	Bopælsretssag afgjort til fordel for far efter flytning af mor	2057-2459
11.02.2022	Afgørelse om bopæl og samvær: Barns bedste afgørende	1920-2289
04.02.2022	Bopælssag: Afgørelse om bopæl hos mor og fastsættelse af samvær med far	1959-2333
22.12.2021	Sag om forældremyndighed og samvær - Barns tarv og mistrivsel	1208-1463
07.12.2021	Bopæl og samvær - Barns tarv	1138-1365
16.08.2021	Afgørelse om samvær: Udvidelse af samvær mellem barn og far	1987-2370
27.06.2018	Opretholdelse af fælles forældremyndighed og afslag på bopælsstilladelse i udlandet	5875-7018
ERHVERVSANKENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		2
02.11.2017	Stadfæstelse af påtale og påbud vedrørende fejlperiodisering af sponsorindtægter og mangelfuld bogføring i fodboldklub	2016
26.04.2017	Erhvervsdrivende fond fik ikke tilladelse til at udvide formål fra 'journalister' til 'medie- og kommunikationsfolk'	2016
PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
04.12.2023	Twist om manglende betaling grundet påstået teknisk fejl ved parkeringsautomat på Refshaleøen	park-2333